

Nettsideguide: Universell utforming

Innledning

Når det kommer til universell utforming vil kanskje de fleste av oss tenke på bygningsforeskrifter og tilgjengelighet i det offentlige rom. Men universell utforming er også noe en må tenke på når det kommer til utforming og innhold for tekniske løsninger. Undersøkelser viser at opptil 20 prosent av befolkningen kan effektivt bli sperret ute fra nettsider pga manglende universell utforming.

Universell utforming er viktig for SV som et politisk parti da vi mener at alle mennesker skal ha like muligheter. Denne guiden er ment for alle som legger ut innhold på sv.no, og hensikten med denne guiden er å lære deg som bruker av nettsiden hvordan du kan oppfylle kravene til universell utforming med det innholdet du legger ut på SV sine nettsider. Vi gjennomgår publisering av tekst, bilder og litt om kontrastkrav for bannerbruk.

Universell utforming av IKT reguleres av Forskrift om universell utforming av informasjons- og kommunikasjonsteknologiske (IKT)-løsninger, og handler om universell utforming av IKT-løsninger. ble omsider aktiv 1. juli 2013. Forskriften baserer seg på de internasjonale retningslinjene Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), nivå AA ("skal-krav" og "bør-krav"), med noen unntak for multimedia.

Innholdsfortegnelse

Innledning	1
Innholdsfortegnelse	1
Publisering av tekst	2
Overskrifter	2
Formatering med bruk av tekstbehandleren	4
Lister	4
Klipp og lime tekst eksterne tekstbehandlere	5
Bruk av mediabiblioteket/bildebanken	6
Bildetekst	6
Alt-tekst	6
Om bruk av bilder som lenker	7
Om grafer og statistikk	7
Kontrast	9
Les mer	11

Publisering av tekst

Det er viktig at du som skriver på nettsidene bruker korrekt formatering. Dette betyr at du skal benytte integrert formatteringsfunksjon i tekstbehandleren når du foretar visuelle endringer av teksten, det være seg overskrifter, uthevet tekst, lister osv. Ved å bruke formateringen blir innholdet konvertert til kode som ivaretar den universelle utformingen. Avanserte brukere kan velge å skrive eller se over innholdet i kode, men dette skal ikke være nødvendig.

I denne guiden går en gjennom korrekt bruk av overskrifter og lister.

Overskrifter

De aller fleste av brukerne på nettsidene benytter den visuelle tekstbehandleren. Dette gir et brukergrensesnitt som minner om mer kjente tekstbehandlere som Microsoft Word. Det som skjer er at denne teksten blir konvertert til kode som fungerer for nettleserne. Koden blir brukt til å navigere seg på nettsiden av folk med f.eks nedsatte synsevner er førlighet.

Det er derfor viktig å bruke den visuelle tekstbehandleren riktig. For de fleste vil dette innebære korrekt bruk og formatering av overskrifter og formatering av lister

Ved bruk av engelsk som systemspråk vil "*headings*" være ordet som blir brukt for overskrifter. Dette er for øvrig grunn av dette blir overskrifter skrevet som <h> i koden.

Nettsidene til SV har støtte for fire nivåer med overskrift.

- **<Overskrift 1>**: Er forbeholdt tittelen på siden. Denne blir angitt som sidetittel i tekstbehandleren (Se nedenfor) og skal aldri brukes mer enn 1 gang per side.
- **<Overskrift 2>**: Skal brukes som hovedoverskrifter i teksten som skrives og er i praksis det øverste nivået av overskrifter som benyttes
- **<Overskrift 3>**: er underordnet overskrift 2 og brukes i praksis som første underoverskrift
- **<Overskrift 4>**: Underordnet overskrift 3 og er den laveste overskriften SV.no støtter.. Denne vil sjeldent tas i bruk

En skal aldri hoppe over ett nivå av overskrifter. Det vil si at en ikke skal benytte <Overskrift 3> hvis en ikke tidligere på siden har benyttet <overskrift 2>

KULTUR OG IDRETT <Overskrift 1>

Kultur og idrett har en stor egenverdi, og SV ønsker en mangfoldig og inkluderende kultur- og idrettspolitik. Offentlige midler må brukes på å fremme kultur som ikke kan finansieres av markedet alene. SV jobber for et rikt og bredt kulturliv der alle som vil får muligheten til å skape og uttrykke seg i det frivillige kulturlivet, og der alle har tilgang til kunst og kultur av høy kvalitet, uansett hvor de bor i landet og hvilken bakgrunn de har. En aktiv offentlig kulturpolitikk er nødvendig for at det skal eksistere et bredt kunst- og kulturliv i Norge.

Kultur <Overskrift 2>

Kulturen er en vesentlig del av det offentlige ordskiftet, og kulturinstitusjonene spiller en sentral rolle for debatt og meningsdannelse. På samme måte trenger vi et stort mediemangfold og frie medier. I et demokrati trenger vi medier for alle og medier som utfordrer autoriteter.

SV vil: <Overskrift 3>

- Fortsette Kulturløftet. SV vil at minst 1 % av statsbudsjettet skal gå til kulturformål.
- Digitalisere for kulturen, ikke markedet. SV vil sikre at alle som produserer kultur har rettigheter til eget innhold. SV vil innføre en særlig bestemmelse i åndsverksloven om vederlag, og at urimelige avtaler kan tilsidesettes.
- Verne om ytrings- og pressefriheten. SV vil sikre at midler tildeles kulturproduksjon ut fra kunstfaglige vurderinger og uavhengig av politiske føringer, og at det offentlige tar et større ansvar for å sikre mediemangfoldet i møte med hardere internasjonal konkurranse og fallende annonseinntekter.
- Ta initiativ til en ny kulturmelding i perioden. En ny kulturmelding bør inkludere en gjennomgang av oppgavene til Kulturrådet, og de kulturpolitiske konsekvensene av et eventuelt nytt regionalt forvaltningsnivå.

Biblioteker, litteratur og språk <Overskrift 2>

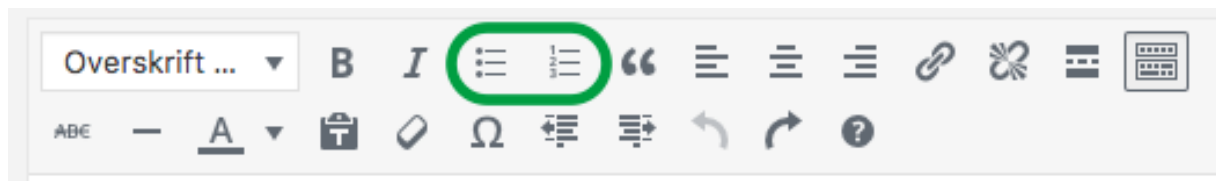
Bibliotekene gjør kunnskap, kultur, litteratur og verdier tilgjengelig for alle grupper i samfunnet, uavhengig av sosiale, økonomiske og geografiske skillelinjer. Bibliotekene har vært med på å bygge opp landet vårt som kunnskaps- og kulturnasjon. I internettalderen har bibliotekene også fått en ny betydning, som portaler og kvalifiserte veivisere i den nye informasjonsoverfloden. Bibliotekene har også utviklet seg til å bli enda viktigere som fysiske møtesteder og som lokale kulturbygg for folk i alle generasjoner og med alle bakgrunner. Fordi bibliotekene er gratis og for alle, er de demokratiske og inkluderende arenaer for kunnskap og debatt, og gir alle tilgang på litteratur.

SV vil: <Overskrift 3>

- Løfte bibliotekene. SV vil gjennomføre et nasjonalt biblioteksløft, med en nasjonal strategi for folkebibliotekene, økte bevilgninger til kommunenes bibliotekdrift og et kompetanseløft for bibliotekansatte. Biblioteker bør ha åpningstider som muliggjør tilgang også utenom ordinær arbeidstid.
- Slå ring om språkmangfoldet og sikre reell likestilling mellom de to målformene nynorsk og bokmål på alle samfunnsområder.
- Sikre de offisielle minoritetsspråkene samisk, kvensk og tegnspråk. Støtten til produksjon og oversettelse av litteratur på samiske språk og kvensk skal økes.

Bildeeksempel 1: Eksempel på overskriftshierarkiet.

Eksempelet ovenfor viser hvordan overskriftene i et utdrag fra arbeidsprogrammet hovedoverskrifter og underoverskrifter.

Bildeeksempel 3: Listefunksjonalitet på sv.no

Klipp og lime tekst eksterne tekstbehandlere

Mange velger å skrive teksten i eksterne tekstbehandlere som Microsoft Word, Open Office, Google Docs eller lignende for å så lime inn innholdet i nettsiden sin tekstbehandler. Dette er i utgangspunktet uproblematisk men en er nødt til å sjekke at formateringen er korrekt i SV.no sin tekstbehandler.

Formatering i tekstbehandleren bli som regel overført. Det vil si at overskriftsnivået brukt i Word vil bli det samme på nettsiden. Det gjør at en må begynne med å bruke overskriftsnivå 2 og ikke 1 som en vanligvis ville gjort i Word.

Sjekk også at lister er korrekt formatert etter at en har limt inn innholdet.

Bruk av mediabiblioteket/bildebanken

Når du laster opp et bilde i mediabiblioteket er det viktig at du fyller ut feltene bildetekst og alt-tekst. Dette er for at synshemmede skal kunne få et inntrykk av innholdet og budskapet som ellers fremstilles grafisk. Dette innebærer at en skal fylle ut feltene for bildetekst når en laster opp et bilde. Dette innebærer å

Vedleggsdetaljer

Filnavn: Skole_variertskehverdag.png
 Filtype: image/png
 Dato for opplasting: 12. juli 2017
 Filstørrelse: 1 MB
 Bredd og høyde: 1080 x 1080

URL: //www.sv.no/wp-content/uploads/2017/06/

1. Tittel: Skole_variertskehverdag

Bildetekst: En mer variert skolehverdag

2. Alt-tekst: En mer variert skolehverdag - Barn leker

Beskrivelse:

Lastet opp av: Henriett Roeed

Lastet opp til: [Skolebilder](#)

[Vis vedleggsside](#) | [Rediger flere detaljer](#) | [Slett permanent](#)

Bildeeksempel 4: Eksempel på opplastet bilde. I felt 1. Skal du skrive inn bildeteksten som står på bildet. I felt 2. Skal du skrive in Alt-teksten.

Bildetekst:

Hvis bildet har tekst som er viktig for bildet, si et bilde med grafikk skal en skrive inn teksten i feltet bildetekst. Se bildeeksempel 4.

Alt-tekst

Alt-teksten er det viktigste feltet og har som mål å skriftliggjengi hensikten med bilde. Dette er viktig for svaksynte brukere. Skriv kort og begynn med det viktigste. Det er også relevant for sterkt svaksynte brukere å få vite om det er et foto, en illustrasjon eller grafikk. Denne informasjonen kommer konsekvent sist, ettersom spesifikk informasjon skal komme først.

På sv.no skal vi praktisere følgende struktur av alt-tekstene

[Bildetekst] – [Beskrivelse av motivet]. [Mediatype]

[Bildetekst]:

Bildetekst skal være en direkte gjengivelse av bildeteksten på bildet. I våre tilfeller er dette ofte et slagord eller budskap vi forsøker å få frem. Hvis bildet ikke har noe bildetekst er det ikke nødvendig å skrive noe.

[Beskrivelse av motivet]

Sosialistisk Venstreparti
Hagegata 22, 0653 Oslo

sv.no
post@sv.no

6

Gi en beskrivelse av motivet. Dette skal være kort og presist og forsøke å fange opp essensen/hensikten med bildebruken.

[Mediatype]:

Dette skal komme til slutt og fastslå mediatypen. Vi benytter 3 kategorier: Foto, grafikk og illustrasjon. I enkelte tilfeller er det lagt grafikk over foto. Da skriver vi kombinasjonen grafikk over foto.

Bildeel eksempel 5: Alt tekst for bildet ovenfor blir: En mer variert skolehverdag - Barn som leker i skolegården. Grafikk over foto

Om bruk av bilder som lenker

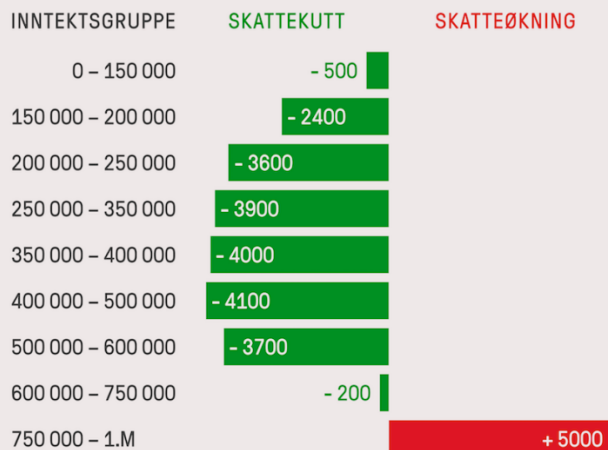
Hvis en benytter bilder som lenker skal alt-teksten beskrive lenkens mål ikke motivet.

Om grafer og statistikk

Bruk av bilder til å fremstille grafer og statistikk er omfattende. I bunn å grunn må en skrive inn informasjonen presentert grafisk i klartekst.

Jeg har lagt med et eksempel av et bilde som har blitt lastet opp og brukt på sv.no tidligere.

Et rettferdig skattesystem

Graf: Fordelingseffekt målt mot 2015, inntektsgrupper under 1.mill kroner.
Gjelder endring i inntekts- og utbytteskatt.

Bildeeksempel 6: Statistikkilde lagt ut på sv.no. Det er vanskelig å skrive god alt-tekst på slike bilder.

Forslag til alt-tekst:

SVs forslag til et mer rettferdig skattesystem. Graf av fordelingseffekt målt mot 2015, inntektsgrupper under 1 million kroner. Gjelder endring i inntekts- og utbytteskatt. Inntektsgruppe 0 til 150 000kr får 500kr i skatteutt. Inntektsgruppe 150 000 til 200 000kr får 2400 kr i skatteutt. Inntektsgruppe 200 000 til 250 000 får 3600 kroner i skatteutt. 250 000 til 350 000 får 3900 kr skatteutt. Inntektsgruppe 350 000 til 400 000 kr får 4000kr i skatteutt, inntektsgruppe 400 000 til 500 000 får 4100 kr i skatteutt. Inntektsgruppe 500 000 til 600 000 får 3700kr i skatteutt. Inntektsgruppe 600 000 til 750 000 får 200kr i skatteutt. Inntektsgruppe 750 000 til 1 000 000kr får 5000kr i skatteøkning. Grafikk

Som dere ser blir dette langt og uoversiktlig. Dette bildet vil jeg tro i utgangspunktet ble laget til bruk på sosiale medier, og egner seg egentlig ikke til å publisere på nettsidene med tanke på universell utforming. Bildet burde ikke hatt overskriften "et rettferdig skattesystem" og "graf: Fordelingseffekt...." innlemmet i bildet, men ha blitt skrevet inn som klartekst i innlegget. Vær obs på grafikken som blir brukt.

Kontrast

En må ta hensyn til kontrast når en utformer nettsidene og grafisk materiell. For nettsidene handler dette ofte om å sikre kontrast mellom meny og banner på nettsider. Eller når en legger tekst over bilder.

Vi er pålagt å følge WCAG 2.0 sitt AA krav som krever et kontrastforhold på minst 4,5:1 (3:1 ved stor skriftstørrelse). Det finnes flere verktøy for å sjekke kontrastforhold som en kan finne på internett. Undertegnede har brukt har jeg brukt "[Color Contrast Checker](#)" som er en plugin i Chrome.

I de fleste tilfeller handler det om å gjøre bakgrunnen en skriver over mørk nok. Ved å [bruke SV sin grafiske profil](#) oppfyller man kontrast kravet ved:

- Hvit på grønn eller rød bakgrunn
- Rød på hvit bakgrunn

En oppfyller IKKE kontrastkravet ved liten skriftstørrelse ved:

- Grønn på hvit bakgrunn

OK	OK	OK	Ikke OK
----	----	----	---------

Bildecksempel 7: Kontrasteksempel med ulike fargekombinasjoner ved skriftstørrelse 11

Hvis en bruker tekststørrelse på 18 eller mer (eller 14 med fet skrift) er kontrastkravene lavere (3:1) og Grønn på hvit er ok.

OK	OK	OK	OK
OK	OK	OK	OK

Bildecksempel 8: Kontrasteksempel med ulike fargekombinasjoner ved skriftstørrelse 18 (øverste rad), og 14 med fet skrift (nederste rad)

Mange av kontrastutfordringene vi har på nettsidene våre kommer til bruk av banner.

Bildeeksempel 9: Eksempel på kontrastproblemer (Øverst) og hvordan det kan løses med bilteredigeringsprogramvare(Nederst)

Eksempelen ovenfor viser originalbildet øverst som ikke oppfyller kontrastkravet. Det er særlig ille oppe i venstre hjørne. Dette kan løses med å bytte til et bilde med mørkere bakgrunn i disse områdene. Hvis dette ikke er mulig kan det løses gjennom bilteredigering noe som er mer avansert.

I bildeeksempel 9 har det blitt lagt på en svart til transparent gradient i det øverste området av bildet som gir et bedre kontrastgrunnlag. Dette kan gjøres i bildebehandlingsprogrammer som Adobe Photoshop og GIMP.

Les mer

Er du interessert i lære mer kan du lese mer på disse nettsidene.

Difi sine veiledningssider om universell utforming av IKT: <https://uu.difi.no/>

Forskrift om universell utforming av informasjons- og kommunikasjonsteknologiske (IKT)-løsninger
: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-06-21-732>

Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.0 (Norsk oversettelse):
<https://www.w3.org/Translations/WCAG20-no-20110926/>